

Üldised jahipidamise ajad on järgmised:

- Kaelustuvile 1.08 – 31.10
- Hanelistele (v.a. valgepõsk-lagle), laugule, kajakalistele, tikutajale, laanepüüle 20.08 - 31.10 (hanelistele, kajakalistele, laugule ja tikutajale merel, Narva veehoidlal, Võrtsjärvel, Peipsi ja Pihkva järvel 20.08 – 30. 11)
- Valgepõsk-laglele 01.09 – 15.11 lindude tekitatud põl-lukahjustuste asukohas Saare-, Hiiu-, Lääne- ja Pärnu-maal
- Metskurvitsale ja kormoranile 1.08–30.11
- Nurmkanale 1.09–31.10
- Jahifaasanile 1.10–28.02
- Hallhaigrule, künnivaresele, hallrästale väljaspool pesitsusaega arvukuse reguleerimise eesmärgil
- Hallvaresele, kodutuvile 1.07–30.03

Kõikide liikide jahipidamise viisid on täpsustatud jahieeskirjas. Nii jahilukite loetelu kui jahieeskirjad võivad muutuda vastavalt keskkonnaministri määrustele mistõttu tuleks vajadusel uuendatud versiooni otsida või vaadata elektroonilisest Riigi Teatajast – eRT: <http://www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp>

LINNUSEIRE

Linnuseire on osa riiklikust keskkonnaseire programmist, mis toetub keskkonnaseire seadusele. Linnustiku seire ühendab tervet rida erinevate linnuliikide, -koosluste ja -populatsioonide seirega tegelevaid allprogramme, mille arv on aastati veidi muutunud. Allpool on antud ülevaade allprogrammidest 2004. aasta seisuga:

Valitud elupaikade haudelinnustik, valitud elupaikade talilinnustik, röövlindude seire, kotkad ja musttoonekurg, metsislaste seire, rändekogumite seire (haned, luiged ja sookurg), kesktalvine veelinnuloendus, madalsoode ja rabade linnustik ning randa uhtud lindude loendus.

Linnustiku seire eesmärgiks on Eestis pesitsevate ja läbirändavate linnupopulatsioonide, -liikide ja -koosluste seisundi pikaajaline jälgimine nende kaitse ja kasutuse riiklikuks korraldamiseks. Ökoloogiliselt paiknevad linnud toitumisahela tipus, neis akumulatsioonid kumuleeruvad toksilised ained mõjutavad oluliselt lindude tervist ning sedakaudu ka pesitsemisedukust. Seetõttu on linnud heaks keskkonnaindikaatoriks.

Eesti Ornitoloogiaühing
Veski 4, 51005 Tartu
Postiaadress: Pk 227, 50002 Tartu
www.eoy.ee

Eesti Ornitoloogiaühing on lindude uurimise, kaitse ja tutvustamisega tegelev vabaühendus, rahvusvahelise linnukaitseorganisatsioonide liidu Birdlife International partner Eestis.

Vaata lisaks:

- RAMSARI (1971) Konventsioon rahvusvaheliste märgalade kohta, eriti veelindude elupaikadena
- CITES ehk WASHINGTONI (1973) konventsioon loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega rahvusvahelise kaubanduse kohta
- BERNI (1979) konventsioon Euroopa floora ja fauna ning nende elupaikade kaitse kohta.

Kõik ülal nimetatud seadusandlikud aktid on kättesaadavad internetist:
www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp
www.envir.ee
www.keskkonnainfo.ee/seire/

© Eesti Ornitoloogiaühing, 2005

Illustratsioonid: Mike Langman, Rob Hume ja RSPB (BirdLife'i partner Ühendkuningriikides)

Trükitis on valminud
SA Keskkonnainvesteeringute Keskus toetusel

TASUB TEADA!
LINNUD

JA

**SEADUS-
ANDLUS**

Lindude kaitset ja kasutamist Eestis reguleerivad otseselt ja kaudselt paljud siseriiklikud ja rahvusvahelised õigusaktid. Otsesemalt on lindude kaitsega seotud **Looduskaitse seadus** koos I, II ja III kaitsekategooria kaitse alla võetud liikide lisadega ja Vabariigi valitsuse määrus **Kaitstava loodusobjekti või muu linnu- ja imetajaliigi isendi hävitamise või kahjustamisega tekitatud keskkonnakahju hüvitamise kord**. Kaudsemalt reguleerivad linnustiku kaitset ja kasutamist **Looma- kaitse seadus**, **Jahiseadus**, **Jahieeskiri**, määrused **Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirj** ning **Looma tekitatud kahju hindamise meetodika, hüvitamise ulatus ja kord ning kahjustuste ennetusabinõudele tehtud kulutuste hüvitamise ulatus ja kord**. Rahvusvahelistest seadustest on meile kindlasti tähtsaimad ja siduvaimad Euroopa Nõukogu direktiivid Loodusliku linnustiku kaitse kohta (nn. **linnudirektiiv**) ja looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta (nn **loodusdirektiiv**), samuti **Berni**, **Ramsari** ja **CITESi** konventsioonid jt.

LOODUSKAITSESEADUS

Vastavalt haruldusele ja ohustatusele on liigid, s.h. linnuliigid jagatud kolme kaitsekategooriasse. I kategooriasse kuulub 14 linnuliiki (must-toonekurk, väike-laukhani, merikotkas, madukotkas, väike- ja suur-konnakotkas, kaljukotkas, kalakotkas, väikepistrik, rabapistrik, tutkas, habekakk, siniraag), II kategooriasse 35 ja III-sse 67 linnuliiki. Olenevalt kaitsekategooriast tagatakse kõigi (I kaitsekategooria), 50% (II kaitsekategooria või 10% (III kk.) teadaolevate elupaikade kaitse kaitsealade, hoiualade või püsielupaikade moodustamise teel.

Kaitsealuse liigi tahtlik surmamine, püüdmine, häirimine ja tehingud kaitstava liigi isenditega on keelatud, v.a. loetletud erandjuhtudel (näiteks elanikkonna ohutuse huvides). Liigi isendit, kes ei kuulu kaitsealuse liigi ega jahilukite hulka, võib surmata vaid vara või tervise kaitseks.

LINNUDIREKTIIV

Linnudirektiiv kohustab EL liikmesriike võtma vajalikke meetmeid kõigi looduslikult esinevate linnuliikide arvukuse säilitamiseks tasemel, mis vastab eelkõige ökoloogilistele, teaduslikele ja kultuurilistele nõuetele, arvestades samal ajal majanduslikke ja puhkeaja veet-

misega seotud vajadusi.

Erilist tähelepanu vajavad liigid, kelle kaitseks tuleb rakendada erimeetmeid, on toodud linnudirektiivi I lisas. I lisa liikidest 65 esinevad Eestis regulaarselt, mis võimaldab nende kaitset Eestis realselt ka teostada. I lisas nimetatud liikide ning muude regulaarselt esinevate rändliikide (eriti märgaladega seotud liikide) kaitsmiseks määratakse vastavad linnuhoiualad (SPA, *Special Protection Area*)

Ainult direktiivi II lisas loetletud linnuliike võib kütida ja III lisas loetud linnuliikidega kaubitseda või neid kaubitsemise eesmärgil pidada.

NATURA 2000

Linnudirektiivi elluviimine toimub osaliselt läbi Natura 2000 alade võrgustiku moodustamise. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a. korraldusele esitati Euroopa Komisjonile Natura 2000 võrgustiku nimekirjas linnustiku kaitseks 66 linnuala.

Kaitstava loodusobjekti või muu linnu- ja imetajaliigi isendi hävitamise või kahjustamisega tekitatud keskkonnakahju hüvitamise kord

Nimetatud Vabariigi Valitsuse 8. aprill 2005.a. määrusega nr 69 kehtestati kaitstava loodusobjekti või muu linnu- ja imetajaliigi, v.a. jahiluki isendi hävitamise või kahjustamisega tekitatud keskkonnakahju hüvitamise kord ja hüvitise määrad.

Kaitse all mitteolevava linnuliigi, v.a. jahiluki, isendi hävitamine selle määruse tähenduses on isendi õigusvastane surmamine, elujõuetuseni vigastamine või loodusest eemaldamine.

Hüvitise määrad linnuliigi isendi hävitamise või kahjustamise eest:

- I kaitsekategooria liigid: 3000 kr (kahjustamine), 20000kr (hävitamine),
- II kaitsekategooria liigid: 1000 kr (kahjustamine), 10000 (hävitamine)
- III kaitsekategooria liigid: 500 kr (kahjustamine), 5000 kr (hävitamine)

Kaitse all mitteoleva linnuliigi, v.a. jahiluki, hävitamise eest tuleb hüvitada 500 kr isendi kohta.

Määruses tuuakse välja erisused millede puhul rakendatakse kõrgendatud karistuste määrasid: kolmekordne määr linnuliigi isendi hävitamine pesitsusperioodil; kaitsealuse linnuliigi munakurna või munadega

pesa kahjustamisel või munade loata või loa nõudeid rikkudes korjamisel kohaldatakse keskkonnakahju määra pooles ulatuses ühe muna kohta; kui munade arvu pole võimalik kindlaks teha, siis kolmekordses ulatuses ühes pesa kohta.

I kaitsekategooria kotkaliigi ja must-toonekure munadeta või poegadeta pesa hävitamisel kohaldatakse keskkonnakahju määra pooles ulatuses pesa kohta.

Lisaks on ette nähtud kahjuhüvitamise määrad ka kaitsealuste lindude isendite püsielupaiga, kaitseala ja hoiuala hävitamise või kahjustamise eest. Viimaste hävitamise või kahjustamisega kaasneva liigi isendi hävimise või kahjustamise korral hüvitise määrad liidetakse.

Lisaks sätestab nimetatud määrus hüvituste määrad CITECi konventsiooni täiendavalt rakendava EL nõukogu määruse nr 338/97 lisades A-D nimetatud loomaliikide isenditega tehtavate tehingute ja toimingute reeglite rikkumise eest.

LINNUJAHT

Linnujahti reguleerivad peamiselt Jahiseadus, Jahieeskiri ning Jahilukite loetelu. 2005.a. sügise seisuga kuuluvad jahilukite loetellu 37 linnuliiki: kormoran, hallhaigur, rabahani, hallhane, suur-laukhani, kanada lagle, valgepõsk-lagle, viupart, rääkspart, piilpart, sini-kael-part, soopart, rägapart, luitsnokk-part, punapeavart, tuttvar, merivart, hahk, aul, mustvaeras, sõtkas, laanepüü, faasan, nurmkana, lauk, tikutaja, metskurvits, naerukajakas, kalakajakas, hõbekajakas, merikajakas, kodutuvi, kaelustuvi, hallrastas, künnivares, hallvares, ronk. 2006.a. kustutatakse nimekirjast merivart.

Jahieeskirjas sätestatakse igale liigile jahiaeg, lubatud jahipidamisviiside kasutamine ning jahikoeraga jahipidamise ajad ja tingimused.

